

не тільки продуктів харчування, а і інших об'єктів цивільних прав (речей, інформації, робіт і навіть послуг). З огляду на зазначене, цей напрямок правового регулювання слід посилити в кодифікованих актах: зокрема в ЦК України і ст. 177 ЦК України. А також тут передбачити частину – безпечність об'єктів цивільних прав.

Література

1. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року № 771/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/771/97-вр>

2. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 року № 2245-ПВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2245-14>

3. Цивільне право України: підручник. / За ред. проф. Бошицького Ю. Л. та проф. Шишки Р. Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. – К.: Видавництво Ліра-К, 2014. – 760 с.

УДК 342.95: 346.62:368

Засць О. М., к.ю.н.,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕПТИВНИХ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Вітчизняні кептивні страхові компанії виникли з початком становлення в державі страхового ринку. На сьогоднішній день кептивні страхові компанії є невід'ємною частиною національного страхового ринку. На території України діють кептивні страхові компанії підприємств різних галузей економіки. Особливості діяльності кептивних страхових компаній на фінансовому ринку держави та їх відмінні ознаки від інших страхових організацій зумовлюють необхідність визначення сутності кептивних страхових компаній, їх правової та організаційної основи господарської діяльності.

Фактично на ринку України діють два види страхових компаній: а) кептивні – створені міністерствами, відомствами, потужними фінансово-промисловими групами для обслуговування ризиків своїх підприємств; б) створені на приватному капіталі, що функціонують на конкурентній основі.

Незалежно від мети створення кожна кептивна страхова компанія має кілька безперечних переваг перед універсальними страховиками. Перш за все, як правило, кептивна компанія може забезпечити клієнту покриття

специфічних ризиків, якими не став (або не зміг) би займатися інший страховик, що не знає відповідної специфіки. При цьому експертиза і витрати на ведення справи звично менше, оскільки в структурі фінансово-промислової групи, до якої належить дана кептивна страхова компанія, є відповідна база. Звідси витікає ще одна особливість, яку часто відносять до переваг діяльності кептивної компанії – оскільки ризики специфічні, то клієнт або сам знаходить кептивну компанію, або вимушений це робити через діяльність фінансово-промислової групи, до якої ця кептивна компанія належить. В результаті з'являється економія, по-перше, на рекламі, а по-друге, на агентських і брокерських винагородах. Все це дає реальні підстави зменшувати страховий тариф.

Правове забезпечення страхування здійснюється шляхом прийняття актів законодавства та нормативних актів, що регулюють страхову діяльність як у цілому, так і за окремими її напрямками й питаннями. Система правового регулювання страхової діяльності включає норми, визначені такими правовими документами: Конституцією України; міжнародними угодами, що їх підписала і ратифікувала Україна; Цивільним кодексом України; законами та постановами Верховної Ради України; указами та розпорядженнями Президента України; декретами, постановами та розпорядженнями Уряду України; нормативними актами (інструкції, методики, положення, накази), котрі прийняті Міністерствами, відомствами, центральними органами виконавчої влади і зареєстровані в Міністерстві юстиції України; нормативними актами органу, що згідно із законодавством України здійснює нагляд за страховою діяльністю; нормативними актами органів місцевої виконавчої влади у випадках, коли окремі питання регулювання страхової діяльності були делеговані цим органам за рішенням Президента або Уряду України.

Безпосередньо страхова справа в Україні регламентується Законом України «Про страхування» який: встановлює понятійно-термінологічний апарат з питань страхової справи; визначає вимоги до страховика при його створенні, реєстрації; регулює порядок проведення страхування; визначає умови забезпечення платоспроможності страховиків; формує принципи державного нагляду за страховим бізнесом та порядок ліцензування видів страхової діяльності; передбачає врегулювання основних питань взаємовідносин сторін договору страхування з урахуванням міжнародного права.

Однією з особливостей страхового ринку України є велика кількість кептивних страхових компаній, діючих на ньому. Вони обслуговують цілі галузі і окремі промислові підприємства, ризики яких обчислюються мільйонами гривень. Таким чином їх питома вага в структурі національного страхового ринку висока. Для пострадянських держав створення кептивних

компаній окрім цілей покриття внутрішніх ризиків фінансової групи переслідує ще одну, іноді навіть пріоритетнішу мету – перерозподіл фінансових потоків як усередині групи так і між спорідненими групами. В цілому створення таких компаній має ряд цілком об'єктивних, економічно обґрунтованих цілей:

- заощадити на витратах на страхування, через використання тарифів нижчих за ринкові, або включаючи прибуток в загальний прибуток підприємства;
- збільшити розмір власного утримання підприємства залишаючи певну франшизу для дрібних і середніх збитків, припускаючи, що вони можуть бути покриті самою материнською компанією;
- скласти резерв для непередбачених ситуацій, враховуючи особливості податкового законодавства;
- зниження оподаткування на прибутки підприємства через завищення витрати на страхування.

Остання мета є найбільш цікавою. Саме цим пояснюється той факт, що кептивні компанії в світі в своїй більшості були створені в країнах з лояльнішою податковою системою (так звані офшорні зони) – Бермуди, де їх близько 800, Багами, Кайманові острови (біля 250), Англо-нормандські острови (біля 100), острів Мен і Люксембург (біля 200) [1, с. 44].

Ще однією перевагою можна вважати нижчі страхові ставки кептивних страховиків. Адже вони мають реальну базу. Проте в цій перевазі є серйозний недолік: оскільки однією з основних задач кептивної компанії є економія коштів, керівники часто економлять на персоналі відповідної страхової кваліфікації, внаслідок чого тарифи встановлюються часто без будь-якого страхового підходу зі всіма відповідними наслідками. Але ця перевага має ще і монопольний недолік. Як і будь-яка монополія, навіть тимчасова, кептивна страхова компанія має спокусу диктувати свої, більш високі тарифи та послуги, користуючись слабкою конкуренцією або і зовсім її відсутністю.

В той же час страхування ризиків в кептивних компаніях має також певні недоліки. Найістотнішим серед них є те, що при настанні страхового випадку фінансово-промислова група зазнає реальних збитків, оскільки виплата страхового відшкодування у такому разі є простим переміщенням фінансових ресурсів з однієї «кишені» групи в іншу.

Крім того, рано чи пізно всі кептивні компанії вимушені розкриватися. Через свої специфічні процеси трансформації більш актуальні для кептивів, ніж для інших страховиків. Замкнутість кептивів, часто вимушена, особливо на першому етапі призводить до того, що їм доводиться в більшій мірі випробовувати на собі недовіру колег-страховиків, які негативно

сприймають їх діяльність, вбачаючи в ній жорстку альтернативу [2, с. 89]. Це в свою чергу, окрім моральних витрат, приводить до збільшення періоду адаптації на ринку і отримання необхідної інформації. Кептивні страхові компанії однієї і тієї ж установи також можуть звертатися до взаємного перестрахування.

Згрупувавши та проаналізувавши правовий та організаційний зміст господарської діяльності кептивних страхових компаній за певними ознаками, можна відмітити, що більшість компаній створюється великими фінансово-промисловими групами, які володіють достатнім фінансовим потенціалом. Цей потенціал знаходиться під постійним контролем фінансово-промислової групи протягом всього виробничого циклу, що у свою чергу, негативно впливає на економічний розвиток країни.

Література

1. Swalter Leslaw. Bodzce finansowe w gospodarce spolkami I ich skutecnosc. – Warszawa: PWE, 1973. – s. 44.
2. Клапків М. С. Альтернатива розвитку страхового ринку України / М. С. Клапків // Економіка. – 1996. – № 9. – С. 89-93.
3. Sokolowski Jerzy. Fundusze samoubezpieczenia przedsiebiorstw // Finance. – 1981. – s. 27-30.
4. Кравець А. В. Сутність та класифікація вітчизняних кептивних страхових компаній: монографія / А. В. Кравець. – К.: Економічний простір, 2010. – 267 с.
5. Законодавство України про страхування // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2007. – № 4. – 368 с.
6. Про внесення змін та доповнень до Закону України «Про страхування»: Закон України // Голос України. – 2002. – 14 жовтня.

УДК 347.191 (043.2)

Іванійчук Т. Ю., к.б.н.,

Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

ПРАВОМІРНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНЕТ-АПТЕК В УКРАЇНІ

Свого часу активно обговорювались зміни до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами [5] (далі - Ліцензійних умов) у частині дистанційної торгівлі фармацевтичною продукцією. До сьогодні актуальним залишається аналіз діяльності аптекних закладів України з огляду на її відповідність вимогам щодо заборони торгівлі лікарськими засобами через мережу Інтернет, які містяться у п. 2.6. Ліцензійних умов, адже торгівля лікарськими засобами не може здійснюватися через будь-які інші заклади, окрім аптекних, та поза ними.